

Psalm 8: Kaj je človek?

GOSPOD, naš Gospod, /
kako čudovito je tvoje ime po vsej zemlji! *
Svoje veličastvo si povzdignil nad nebesa.
Iz ust otročičev in dojenčkov si postavil trdnjavo /
zaradi svojih nasprotnikov, *
da brzdaš sovražnika in maščevalca.
Ko gledam nebo, delo tvojih prstov, *
luno in zvezde, ki si jih utrdil:
Kaj je človek, da se ga spominjaš, *
sin človekov, da ga obiskuješ?
Naredil si ga malo nižjega od Boga, *
s slavo in častjo si ga ovenčal.
Dal si mu oblast nad deli svojih rok, *
vse si položil pod njegove noge:
vse ovce in govedo, *
in tudi živali na polju,
ptice neba in ribe morja, *
vse, kar se giblje po morskih stezah.
GOSPOD, naš Gospod, *
kako čudovito je tvoje ime po vsej zemlji!

Slavljenje prekorači meje

Kaj je človek? – Ne le sijaj zvezdnatega neba mu razkriva njegovo majhnost. Predvsem revščina in nemoč preveč ljudi psalmista vodita do tega vprašanja. Z njimi se pritožuje v psalmu 6,7: »Utrujen sem od vzdihovanja«, v psalmu 7 pa prosi Boga, naj ga reši preganjalcev in na koncu obljubi: »Opeval bom ime GOSPODA Najvišjega« (Ps 7,18). Psalm 8 torej s svojo hvalnico odmeva sredi sveta, v katerem imata krivica in zatiranje prepogosto zadnjo besedo. Podoben je otoku upanja v morju joka in tožbe. Že na samem začetku molivec ali molivka izpoveduje: »GOSPOD, naš Gospod, kako čudovito je tvoje ime po vsej zemlji« (Ps 8,2.10). Tako se psalm tudi konča. To pomeni, da je pisec dal besedilu na ta način neke vrste okvir. Le tukaj je omenjeno Božje ime, ki ga je Bog razodel Mojzesu iz gorečega grma (glej 2 Mz 3,14). V skladu s starodavnim izročilom se ne izgovarja in je v slovenskem svetopisemskem besedilu nakazano z izrazom GOSPOD, ki je napisan z velikimi črkami. S tem se začne pripoved o rešitvi zatiranih Izraelcev iz egiptovskega suženjstva. Takrat je prišlo do menjave vladarja. Izraelci so bili rešeni pred tiranskim gospodarjem, egiptovskim faraonom, da bi služili Bogu kot pravemu gospodu. Zdaj njegovi potomci priznavajo, kako mogočno je

njegovo ime – vendar ne le v zvezi s svojim ljudstvom, ki je takrat izkusilo njegovo rešilno moč, temveč po vsem svetu. Slavljenje torej prekorači meje. Vsi ljudje naj bi spoznali Boga tako kakor je bilo nekoč dano Izraelcem.

Klic na pomoč iz ust otrok

Molivci v tem psalmu so razpeti med nebom in zemljo. Občudujejo veličastvo, torej sijaj nebesnih teles, ki jih je Bog razprostrl po nebu in nato takoj spet usmerijo pogled na zemljo, kjer je Bog iz ust otrok in dojenčkov postavil trdnjavo. Pri tem uporabljajo pomembne izraze iz knjige Eksodus, druge Mojzesove knjige in se na ta način spominjajo tega, kar se je zgodilo v davni preteklosti: kako je Bog rešil Mojzesa, dojenčka, pred faraonovimi biriči, se spomnil svoje zaveze in v največji stiski obiskal svoje ljudstvo, da ga reši. Kako pogosto so otroci in dojenčki žrtve nasilja in se proti njemu ne morejo braniti! Takrat v Egiptu pa je po izročilu svetopisemske modrosti in judovstva prav iz njihovih ust prišel tisti odločilni klic na pomoč, ki je Boga ganil, da ustavi sovražnike nemočnih otrok in celotnega ljudstva, ki je bilo nasprotnikom prav tako izpostavljeno.

Kaj je človek?

V srednjem delu nas psalm popelje pod zvezdnato nebo. V suhem podnebjju svetopisemskih krajev se nad njim razprostira Mlečna cesta kot temna, z zlatom prešita preproga. Ob tem bogastvu in prostranosti opazovalec utihne. Polagoma mu začne večnost, ogromni molk, ki se nad njim razprostira, govoriti in molivec se vpraša: Kaj je sploh posameznik v primerjavi z vsem tem nebeškim sijajem? Presenečen ugotovi: Bog, ki je vse to ustvaril, se posveča vsakemu posamezniku, tudi če je po človeških merilih še tako nepomemben. Kajti vsak človek, ne glede na svoj izvor in položaj, je ustvarjen po Božji podobi. Kakor kralj ali sam Bog nosi krono slave in časti (Ps 8,6), da bi zastopal Boga v stvarstvu in vladal nad njim. Od nočnega neba se pogled nato usmeri pod noge človeka. Sledi seznam živih bitij, ki predstavljajo področje človekove vladavine. Da so vsa bitja položena pod noge človeka, pa nikakor ne pomeni, da jih sme teptati. V ozadju te slikovite govorice je namreč podoba pastirja, ki svojo nogo postavi na nemočno žival, da jo s svojo desnico kot svojo lastnino brani pred napadalcem. Način vladanja, ki se usmerja po »GOSPODU, našem Gospodu« – kot se Bog kliče na začetku in na koncu psalma –, nikoli ne sme voditi do izkoriščanja in sebičnosti. Človek kot podoba Boga, Gospoda, nosi odgovornost za vse, kar je Bog ustvaril in mu zaupal. Prizadeva naj se za stvarstvo, kakor je Bog človeku vedno spet prihitel na pomoč, ko ga je klical.

Avtor:

Klaus Einspieler, referent za Sveto pismo in liturgijo krške škofije
klaus.einspieler@kath-kirche-kaernten.at